

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CONCILIIS, ET|| ECCLESIA MILITANTE,|| QVATVOR LIRBRIS||
COMPREHENSÆ.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XX. Soluuntur argumenta aduersariorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53873](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53873)

minis Laici, miscere se Ecclesiasticis iudiciis, & tandem subscripsit post omnes Patriarchas, non definiens, sed suscipiens, & consentiens, præfatus etiam antea se debuisse subscribere post omnes Episcopos, vt olim fecerunt Constantinus, Theodosius, & Martianus; tamen se subscripsisse immediatè post Patriarchas, quia tali eum honore Episcopi afficere voluerunt.

Si ergo his addamus reliqua generalia Concilia, in quibus omnibus sine controuersia Pontifex Romanus præsedir, habebimus ex continua Ecclesiæ consuetudine, propriè ad Romanum Pontificem pertinere munus in Conciliis generalibus præsidendi. De ceteris, quæ ad formam pertinent Conciliorum, vt de ordine, quo ceteri sedere debent; de vestibus Episcoporum in Synodo; de modo procedendi, &c. vide Ioannem de Turrecremata lib. 3. cap. 26. & 27. & Concilium Toletanum IV. cap. 3. Toletanum XI. cap. 1. & initium Conciliorum Constantiensis & Basiliensis.

CAPVT XX.

Soluuntur argumenta aduersariorum.

ARGUMENTA CALVINI sumuntur à praxi Ecclesiæ. Proponit enim quinq; Concilia, in quibus Pontifex Romanus non præfuit. Videlicet NICAENVM, cui præfuit Athanasius; QUINTVM generale, cui præfuit Menas; EPHESINVM secundum, cui præfuit Dioscorus; CARTHAGINENSE sextum, cui præfuit Aurelius; etiamsi adessent Legati Pontificis; & AQUILEIENSE, cui non Damasus, sed Ambrosius præsedir. Sed ad prima tria iam est responsum.

Ad QVARTVM dico, solùm in generali Concilio debere necessariò Romanum Pontificem præsidere; in provincialibus enim, vel nationalibus, qualia sunt omnia Carthaginensia, non negamus deberi præsidentiam Archiepiscopo, vel Primati eius loci. Porro, Legati Romani Pontificis non fuerunt ad illud Concilium missi, vt præsiderent, sed vt quædam tractarent cum eo Concilio nomine Romanæ Ecclesiæ.

Ad

Ad QUINTVM dico, argumentum cōflari ex duobus mendaciis Caluini, quæ sunt maior & minor propositio; ex quibus quid potest colligi, nisi mendacium? PRIMVM mendacium est, quòd Aquileiense Concilium fuerit generale; nam primò, si fuisset generale, fuisset secundum, & proinde Constantinopolitanum, quod postea sequutum est, non fuisset secundum, sed tertium; deinde vix interfuerunt Episcopi XXX. qui certè non sufficiunt ad generalem Synodum faciendam. Denique, in epistola huius Concilij ad Imperatorem, dicunt Patres, non fuisse opus congregare Concilium generale, sed abundè satis fuisse ad id, pro quo vocati erant, paucos illos Episcopos, præsertim cùm essent ex variis prouinciis Occidentis. Itaque Concilium fuit prouinciale, sed adiutum etiam aliquot legatis quarundam aliarum prouinciarum.

SECVDVM mendaciũ est, quòd Ambrosius præfederit; nam primus nominatur Valerianus Episcopus Aquileiensis, secundus Ambrosius Mediolanensis. quod est argumentum, Valeriano datum esse primum locum; neque his repugnat, quod Ambrosius in eo Concilio ferè solus disputat cum hæreticis; munus enim disputandi non Præsidi, sed Episcopo doctissimo demandari solet.

BRENTIVS argumenta petit ex Testamento veteri, in quo constat præcipuos Iudices, etiam in rebus spiritualibus, fuisse Principes, siue Reges, vt patet de Mose, Iosue, Dauide, Salomone, Ezechia, Iosia. Accedit, quod Deus commisit Principibus custodiam legis diuinæ, vt dicitur Roman. 13. *Simile egeris, time; non enim sine caussa gladium portat.* Ergo principium est iudicare de lege Dei, quomodo sit seruanda, & punire transgressores. Sed hoc argumentum iam est à nobis solutum in libro tertio de verbo Dei, & in libro primo de Pontifice. Quia tamen non piguit aduersarios eadem argumenta sæpius repetere, nec nos pigebit solutiones quoque sæpius repetere.

RESPONDEO igitur PRIMO, Mosem non solùm Principem, sed etiam summum Sacerdotem fuisse, vt patet ex Psalmo 98. *Moses & Aaron in Sacerdotibus eius.* Iosue autè, Dauidem, Salomonem, & aliquos alios non solùm Reges, sed etiam Prophetas fuisse, quibus Deus quædam extraordinariè

natiè

nariè committebat, quæ à Sacerdotes alioquin ex officio spectabant; hoc modo Salomon Rex amouit Abiathar à sacerdotio, & constituit Sadoc pro eo, 3. Regum 2. id enim fecit, non vt Rex, sed vt Propheta ex diuina inspiratione; vnde subiungitur ibidem caussa: *Vt impleretur sermo Domini, quem loquutus est super domum Heli, in Silo.* Sed non propter ista extraordinaria, delenda est ex Deuter. cap. 17. lex illa generalis, qua iubentur omnes in dubiis circa legem recurrere ad Sacerdotes. neque illa Malachiæ 2. *Labia Sacerdotum custodient scientiam, & legem requirent ex ore eius.*

Dico SECVNDO, alios Reges Synagogæ, qui boni fuerunt, nunquam se miscuisse in negotiis sacerdotalibus eius, & si quando se miscuerunt, punitos fuisse, vt patet de Rege Iosaphat optimo, qui 2. Paralip. 19. apertè distinguit officia, & dicit: *Amarias Sacerdos & Pontifex in omnibus, quæ ad Deum pertinent, præsidebit: porro Zabadias, qui est Dux in domo Iuda, super ea opera erit, quæ ad Regis officium pertinent.* E contrario autem Ozias Rex 2. Paralip. 26. cùm Sacerdotis officium vsurpare voluisset, mox à Deo percussus, leprosus factus est, & permansit vsq; ad mortem.

Ad confirmationem dico, Reges esse custodes Legis diuinæ, sed nõ interpretes, & proinde ad eorum officium pertinere, vt legibus & edictis suis iubeant eam fidem tenere, quam Sacerdotes tenendam docent, & hæreticos ab Ecclesia iudicatos coërceant pœnis temporalibus, vt Augustinus docet in epist. 48. 50. & 166. & pij Imperatores Constantinus, Theodosius, Martianus, aliique id sæpe fecerunt, vt patet ex Lege, Cunctos populos, C. de summa Trinitate & fide Catholica, & ex toto titulo de hæreticis in eodem Codice.

Argumenta HERMANNI sumuntur ex variis exemplis veterum. PRIMVM est ex disputatione Athanasij cum Ario, præfidente Probo iudice, homine laico, & nondum Christiano, quem Imperator Constantius deputauerat, quæ quidem exstat imperfecta in operibus Athanasij, sed perfecta in operibus Vigilij Episcopi Tridentini, qui floruit circa annum Domini CCCCC.

RESPONDEO, nunquam fuisse talem disputationem re ipsa habitam; sed Vigilium eam composuisse per modum Dialo-

Dialo.

Dialogi, ut eo modo scriberet contra Arianos, ut ipsemet fateatur li. 5. contra Eutychen, non procul ab initio, & præterea res ipsa clamat; nam disputatio habetur inter quatuor homines, Sabellium, Arium, Photinum, & Athanasium tunc Episcopum, ut patet ex epistola Imperatoris, quæ initio disputationis fingitur, missa ad Probum: At Sabellius obiit antequam ullus ex aliis tribus orbi innotesceret, ut patet ex Eusebio lib. 7. hist. cap. 5. Arius quoque obiit tempore Constantini, antequam Constantius regnare inciperet, ut patet ex Sozocrate lib. 1. cap. 25. ergo non potuit cum Athanasio congregari, tempore Constantij, ut hic fingitur. Quod verò quidam dicunt, duos fuisse Arios, & cum posteriore tantum disputasse Athanasium, refellitur ex ipsomet Vigilio, qui initio huius disputationis aperte testatur, se loqui de illo Ario, qui Ariam hæresim primus excogitavit.

Sed DICES, etiamsi Dialogus sit fictus, tamen apparet, non esse visum absurdum Vigilio, si iudex laicus præfesset disputationi de religione. RESPONDEO, Vigilium ita Dialogum composuisse, ut ostenderet tantam esse vim Catholicæ veritatis, ut etiam sub iudice non Christiano vincere possit.

SECUNDVM exemplum est desumptum ex Zonara in vita Constantini, ubi legimus, ad petitionem Helenæ, quæ conabatur pertrahere Constantinum filium à fide Christi ad Iudaismum, disputasse Sylvestrum cum Iudæis coram quibusdam senatoribus, tanquam iudicibus, ex mandato Constantini.

RESPONDEO, videri incertam istam narrationem; omnes enim veteres Helenam laudant ut foeminam Christianissimam, & non solum Catholici, sed etiam Magdeburgenses Cent. 4. col. 694. rident hanc narrationem, ut fabulosam, & ex Chronico Eusebij colligitur anno CCC. XXV. lignum crucis Dominicæ ab Helena inventum, & Marianus Scotus sub annum CCC. XXVII. scribit illam disputationem incidisse opera Helenæ, tunc Christum persequentis, quæ nullo modo coherent.

TERTIVM exemplum sumitur ex Optato Mileuitano, & Augustino, qui multis in locis scribunt, Donatistas in causa Cæciliani ab Imperatore iudices postulasse; Imperatorem

GG autem

autem dedisse, eis Romanum Episcopum cum aliis quibusdam Episcopis, sed eos appellasse, & ab Imperatore accepisse alios iudices in Gallia, quos rursus appellantes Imperator ipse iudicauit, ergo summus Iudex in causis Episcoporum est Imperator.

RESPONDEO, bene habet quod hæretici argumentantur ex gestis hæreticorum maiorum suorum; nam quod male fecerint recurrendo ad Imperatorem, tanquam iudicem, & quod peius fecerint rursus ad eum appellando, Optatus, Augustinus & Imperator ipse testes sunt. AVGVSTINVS epist. 48. dicit, hinc merito reprehendi Donatistas, quod apud Imperatorem accusauerint Cæcilianum, cum potius eum apud Episcopos Transmarinos conuincere debuissent. & ibidem addit, Imperatorem ordinatius egisse, qui Donatistas ad se venientes remisit ad iudicium Milthiadis Romani Episcopi.

OPTATVS libro I. contra Parmenianum refert, Imperatorem sic exclamasse: *Orabida furoris audacia, sicut in causis Gentilium fieri solet, appellationem interposuerunt.* Item AVGVSTINVS in epist. 162. *Qua in re, inquit, quemadmodum deseretur illos Constantinus, audiuitis, atque Verinam, et ipse cecit, et de illa causa post Episcopos iudicaret, à sanctis Antistitibus veniam postea petiturus, sic & illi aliquando cederent Veritati.* Vbi vides Constantinum ægrè tulisse ad appellari, & iudicasse post Episcopos coactum, ut vel sic frangeret furorem Donatistarum, cum viderent se ab omnibus condemnari: & præterea intellexisse Constantinum, se non posse iure suo iudicare, sed tantum ea spe, quod postea Episcopi veniam illi darent, à quibus eam petiturus erat. Quæ autem fuerit mens Constantini extra hos articulos necessitatis, patet ex Rufino lib. 10. hist. cap. 2. ubi asseruit se debere iudicari ab Episcopis, non eos iudicare.

QUARTVM exemplum est sumptum ex Breuiculo collationum circa principium, ubi sic AVGVSTINVS loquitur: *Cum Catholici Episcopi & partis Donati, iussu Imperatoris disputando inter se gestis apud Tribunal & Notarium Marcellinum cognitorem habitis, contrulissent, &c.* Et in fine Breuiculi asserit, Marcellinum, ut iudicem, sententiam tulisse pro Catholicis contra Donatistas.

QVINTVM

QVINTVM exemplum sumitur ex Sozomeno lib. 4. cap. 5. & ex Epiphano hæresi 71. qui scribunt Photinum petiisse & impetrasse ab Imperatore iudices, coram quibus causam suam ageret.

Respondeo ad QVARTVM exemplum, ex doctrina ipsius Augustini, collationem illam cum Donatistis extraordinariam, & quadam necessitate susceptam fuisse; nam vt scribit idem Augustinus lib. 3. contra Iulianum, cap. 1. cum Pelagiani vellent opera Imperatoris cogere Catholicos ad collationem eo modo, quo antea Catholicos coegerant Donatistas: Augustinus respondit, Catholicos eam collationem modo extraordinario cum Donatistis necessariò habuisse, eo quod illi totam Africam infestarent, nec possent aliter reprimi, vel ad Concilium cogi, nisi per temporales potestates, vt tunc factum est.

DICO præterea, illud iudicium non fuisse tale, quale est de quo nos agimus: non enim ita iudicauit Marcellinus, vt eius sententia totam Ecclesiam obligauerit, sed tantùm vt referret audaciam Donatistarum; sententia enim Marcellini fuit, Donatistas ita à Catholicis confutatos, vt nõ habuerint quod respondere possent. Sicut etiam cum Augustinus disputauit cum Pascenio Ariano, arbitro Laurentio, vt patet ex epistola Augustini 174. & 178. sententia Laurentij non faciebat rem de fide, sed tantùm valebat ad confusionem Pascenij, qui victus pronunciabatur; & idem dicendum est de disputatione Photini hæretici, & de similibus disputationibus. Nunquam enim in Ecclesia habitæ sunt pro legitimis definitionibus, qualia sunt decreta Conciliorum.

SEXTVM exemplum sumptum est ex Socrate lib. 5. ca. 10. & Sozomeno lib. 7. cap. 12. vbi legimus, Imperatorem Theodosium iussisse, vt singuli Principes variarum religionum, id est, Catholici, Ariani, Eunomiani adferrent ad se scriptam formulam fidei suæ. quod cum factum esset, Imperatorem impensè Deum orasse, vt animum suum dirigeret in vera fide eligenda, & tum demum lectis omnibus confessionibus solam Catholicam approbasse, & eam seruari iussisse.

RESPONDEO, Theodosium non suscepisse aliquam nouam controuersiam definiendam, neq; se iudicem vllò modo fecisse in causa fidei. quod patet PRIMO, quia illa quæ-

stio iam definita erat in Concilio Nicæno, cuius ipse adeo strenuus sectator erat, ut noluerit baptizari ab Episcopo Thessalonicensi, nisi prius intelligeret eum esse fidei Nicænae, ut est apud Socratem libro 5. cap. 6. non ergo dubitare potuit, an esset verior fides Ariana, an fides Catholica. SECUNDO, quia Ambrosius in epistola tricesima secunda dicit, non esse Imperatorum in causa fidei iudicare; & hoc probat testimonio Constantini, Valentini senioris, & Theodosij, item in Concilio Aquileiensi, idem Ambrosius dicit, Imperatorem Theodosium liberum reliquisse iudicium sacerdotibus. Theodosius igitur nihil iudicauit in causa fidei, sed tantum legit sectariorum confessiones, ut eis acquiesceret, eisque satisfaceret, ne videretur eos inauditos sine ratione damnare.

Quod autem scribit Socrates, Theodosium à Deo per orationes postulasse, ut se dirigeret in eligenda fide, falsum esse arbitror; nam cum orauerit secretò, ut idè Socrates affirmat, quis potest scire, quid orauerit? & præterea certum est eum non sic orasse, quia sic orando peccasset peccato infidelitatis, dubitando de fide, quam semel acceperat; & tamen eum in hoc facto nihil peccasse, sed laudabiliter egisse, omnes fatentur. Orauit igitur, non ut dirigeretur in eligenda fide, sed ut dirigeretur in eo negotio, ne aliquid imprudenter ageret, & fortasse à Deo veniam petiit, quod alienum ius occupare videretur; & simul orauit, ne deciperetur legendo confessiones tot hæreticorum.

SEPTIMUM exemplum sumitur ex Theodoro lib. 5. cap. 23. ubi legimus, quod cum Romani Pontifices nolent Flavianum esse Episcopum Antiochenum, tamen Theodosius Imperator aliter iudicauit, & iussit Flavianum Antiochiæ esse Episcopum.

RESPONDEO, hanc historiam mirificè ostendere Romani Pontificis primatum, & nihil planè obesse præsentis causæ. Dico igitur, Pontificem iure noluisse ut Flavianus esset Episcopus, Imperatorem autem, quod fecit, ex potentia, non ex iustitia fecisse. Id quod probo, quia ut Socrates refert libro 5. capite quinto, cum esset schisma in Ecclesia Antiochena, & simul sederent Meletius, & Paulinus, placuit tandem omnibus, ut simul sederent; sed cum alter moreretur, alter
Epi-

Episcopus esset, nemine succedente Episcopo mortuo, idque iureiurando confirmauerunt; at nihilominus mortuo Meletio in eius locum Flavianus successit, viuentē adhuc Paulino, quod contra iuramentum, & proinde illicitum fuisse, omnibus notum erat. Quid ergo mirum, si id Romano Pontifici Damaso displicebat?

Quocirca S. AMBROSIVS in epistola 78. ad Theophilum Alexandrinum de hac re loquens, sic ait: *Scribit sanctitas tua, Flavianum ad imperialium rescriptorum suffragia remeausse: Frustrā ergo tantorum sacerdotum fusus labor; iterum ad huius seculi iudicia reuertendum.* Et infra: *Sanè referendum arbitramur ad sanctum fratrem nostrum Romanæ Sacerdotem Ecclesia.* Præterea CHRYSOSTOMVS quoque Antiochiæ non a Flauiano, sed ab Euagrio Paulini successore Presbyter ordinatus est, vt est apud Socratem lib. 6. cap. 3. quod ille nunquam passus esset, si Flavianum pro vero Episcopo habuisset. Item THEOPHILVS Alexandrinus Episcopus, vt refert Socrates lib. 5. cap. 15. Romanum Pontificem per Legatum suum rogauit, vt Flauiano peccatum, quod admiserat, dimitteret. Et similem operam apud Pontificem postea nauasse Chrysostomum, patet ex Sozomeno lib. 8. cap. 3. Ex quibus clarissimum est, Flavianum peccasse, & iudicem eius ac superiorem fuisse Romanum Pontificem. Item HERONYMVS in epist. ad Damasum, de nomine hypostasis, loquens de eodem schismate, petit à Pontifice, cui nam eorum Episcoporum communicare debeat; & asserit se ei communicaturum, qui cum Romano Pontifice coniunctus sit.

Præterea tres optimi & sanctissimi Pontifices, Damasus, Siricius, Anastasius, vt scribit Theodoretus lib. 5. cap. 23. liberrimè in ea causa Imperatorem increparunt, ac dixerunt, eum quidem satis diligenter opprimere tyrannos, qui contra se insurgunt; at iis, qui contra Dei legem tyrannidem exercent, impunitatem concedere. Quam obiurgationem tam atrocè nunquam certè Pontifices tam sancti adhibuissent, nisi Imperatorem grauius errare vidissent. Quid, quod Imperator ea obiurgatione permotus, vt ibidem Theodoretus refert, non succensuit Romanis Pontificibus, sed Flavianum bis Romam nauigare iussit, vt coram Pontifice se purgaret.

Denique, vt ibidem Theodoretus refert, etiamſi Imperator de potentia, vt diximus, non de iuſtitia, Flauianum Episcopum eſſe volebat, tamen nunquam finita eſt cauſa illa, neque Episcopi Occidentis, & Ægypti Flauiano communicare voluerūt, donec Euagrio iam mortuo Pontifex Romanus Flauiano delictum condonauit, & Legatos eius ſe admiſſurum promiſit, & ipſe Episcopos illuſtriſſimos, & Presbyteros ac Diaconos Antiochenos, Legatos Romam miſit.

Habemus ergo quid requiratur ad legitimū Concilium. Nunc breuiter appendicis loco annectemus, quale Concilium requirant Proteſtantes in eo libro, quem inſcribunt *Cauſſa cur Electores, Principes, aliq̄ additi Confeſſionis Auguſtanæ ad Concilium Tridentinum non accedant.*

CAPVT XXI.

Refutantur conditiones, quas Lutherani requirunt in Concilio celebrando.

LUTHERANI, qui ſe Proteſtantes vocant, octo conditiones proponunt Concilij celebrandi, de quibus quoniā ſatis plenè diſſeruit Gaſpar Valpandæus, nos eas breuiſſimè refellemus.

PRIMO ergo requirunt, vt antequam fiat Synodus, irritentur omnia acta Concilij Tridentini. **SECUNDO**, vt Concilium fiat in Germania; eſt enim canon Eccleſiaſticus apud Cyprianum libro I. epiſt. 3. vt illic lites iudicentur, vbi exortæ ſunt. **TERTIO**, vt Pontifex Romanus non indicat Conciliū, nec ei præſit, ſed ſit altera pars litigantium, quando quidem ipſe eſt qui accuſatur, & nemo debet ſimul eſſe iudex, & pars. **QUARTO**, vt ex ſola Scriptura diuina ſententiæ ferantur, non ex traditionibus, vel canonibus. **QUINTO**, vt diſſio non fiat penes ſuffragiorum pluralitatem, ſed vt iuxta normam verbi diuini pronuncietur. **SEXTO**, vt Romanus Pontifex abſoluat omnes Prælatos à iuramento fidelitatis, quo ei obſtricti ſunt. **SEPTIMO**, vt Theologi principum ac ſtarum Confeſſionis Auguſtanæ, nō minùs, quàm Episcopi in Concilio ſententias, ac voces deciſiuas proferre permittantur. **OCTAuo**, vt detur ſaluus cōductus ab Imperatore, non ſolum